

**Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondo
ataskaita už 2025 m.**

Pelkių fondas -

nevyriausybinė organizacija, kuri rūpinasi, kad Lietuvos pelkės ir durpynai būtų atkuriami, saugomi ir vertinami dėl jų svarbos klimatui ir biologinei įvairovei.

Mūsų misija – atkurti ir saugoti Lietuvos pelkes, telkiant mokslą, visuomenę ir institucijas.

Kad šis tikslas būtų pasiektas, mes:

1. įgyvendiname pelkių teritorijų atkūrimą,
2. vykdome visuomenės švietimo veiklas ir renginius,
3. dalyvaujame mokslo projektuose, vykdome tyrimus,
4. dalyvaujame Lietuvos ir Europos Sąjungos teisėkūroje gamtos apsaugos klausimais.

Organizacijos steigėjai ir dalininkai – pelkėtyros mokslininkai ir pelkių atkūrimo specialistai, sukaupę ilgametę gamtotvarkos projektų patirtį, išmanantys klimato kaitos, žemės ūkio politiką, bei ieškantys inovatyvių ir pažangių sprendimų įgyvendinti organizacijos misiją.

Organizacijai talkina patariamoji taryba, sudaryta iš Lietuvos ir ES šalių gamtos apsaugos ekspertų.

Organizacijos veikla skaičiais:

Organizacija
veikia

14

metų

Organizacijoje
dirba

6

darbuotojai

Praktiką Pelkių
fonde atliko

1

praktikantė iš
Vokietijos,

komandai
talkino ir

1

savanorė iš
Lietuvos.

Pelkių fondo
vėliavą nešė

6

Pelkių
ambasadoriai

Organizacija
vykdė

7

projektus

3

iš jų 2025 m.
sėkmingai užbaigė

1

pradėtas naujas
projektas

Pelkių atkūrimas

X Atkurta **PAAŽUOLYNĖS PELKĖS** dalis Jonavos raj., įrengiant apie 40 užtvankų ir pašalinant netipingą sumedėjusią augaliją.

Per **30 metų** teritorijos atkūrimas padės išvengti **4305t CO2e emisijų**.

X Ieškojome sprendimo dėl Pelkių fondo 2021 m. atkurtos pelkės, kuri atsidūrė artilerijos amunicijos gamintojo „Rheinmetall“ įsigytoje teritorijoje. Siekiame, kad pelkė būtų išsaugota ir toliau būtų sudarytos sąlygos vystyti atkurtos pelkės naudojimą pelkininkystės projektams ir mokslui.

X Atlikome **dar 3 pelkių** atkūrimo parengiamuosius darbus: parengėme ir suderinome dar 2 pelkių – Žaliojo Raisto ir Praviršulio Tyrulio – atkūrimo planavimo dokumentus. Dar 1 pelkei atlikome atkūrimo galimybių vertinimą.

Nuotraukos aut. Renata Kilinskaitė

Mokslas ir tyrimai

- ✘ 2025 pradėjome dalyvauti programos „**Europos horizontas**“ projekte. Tai – svarbiausia ES iniciatyva mokslinių tyrimų ir plėtros srityje.
- ✘ Pelkių fondas dalyvauja PALUWISE projekte, kurio tikslas – **didelio masto pelkininystės plėtra**.
- ✘ Lietuvoje siekiame **sukurti sėklininkystės modelius**: 2025 m. vasarą Baisogaloje eksperimentiniame kūlime išgauta beveik pusė tonos nendrinio dryžučio, kurio sėklos bus pasėtos **atkuriamoje pelkėje pasienyje su Baltarusija**.
- ✘ Pradėjome **kompostavimo eksperimentą**, kurio tikslas yra skystųjų trąšų išgavimas iš pelkinių augalų biomasės.
- ✘ Parengėme ir publikavome **2 mokslinius straipsnius prestižiniuose moksliniuose žurnaluose**: apie miškuose esančių pažeistų pelkių ekosisteminių paslaugų vertinimą; apie nuotolinių metodų naudojimą, vertinant pelkių atkūrimą.

Nuotraukos aut. Renata Kilinskaitė

Advokacija

- Parengėme **aplinkosauginę poziciją „Dėl pelkių atkūrimo, apsaugos ir tausaus naudojimo“**. Tai – Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondo, konsultuojantis su aplinkosaugos ir mokslo bendruomene, parengtas dokumentas, apžvelgiantis reikiamus pokyčius žemės ūkio, miškų, durpių gavybos, saugomų teritorijų srityse, įgyvendinant Lietuvos tarptautiniuose įsipareigojimuose numatytus pelkių atkūrimo ir apsaugos tikslus. Pozicija įteikta Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijoms, kitoms institucijoms, LR Seimo nariams.
- **LR Seime surengėme konferenciją sprendimų priėmėjams** „Saugokime pelkes mūsų bendrai ateičiai“. Konferencijoje pirmą kartą pristatyta Pelkių fondo parengta aplinkosauginė pozicija, skaityti pranešimai apie Lietuvos pelkių būklę ir jų atkūrimą. LR Seime eksponuota pelkininkystės produktų ir durpių pakaitalų paroda.
- Parengėme durpių gavybos telkinių išankstinės rekultivacijos Lietuvoje galimybių analizę ir siūlymus jai skatinti, kuriuos **pateikėme Aplinkos ministerijai bei Lietuvos geologijos tarnybai**.
- Kartu su tarptautiniais partneriais rengėme ir pateikėme argumentuotą nuomonę **Europos Komisijai dėl Pažangiųjų medžiagų akto (angl. Advanced Materials Act)**. Tai EK iniciatyva, skirta stiprinti pažangiųjų medžiagų kūrimą ir gamybą Europoje.

X Kreipėmės į **Krašto apsaugos ir Aplinkos apsaugos ministerijas**, ragindami atkurti pelkes pasienio teritorijose ir taip suderinti **krašto apsaugą ir Gamtos atkūrimo reglamento įgyvendinimą**. Atlikome pirminę teritorijų analizę, dalyvavome susitikimuose su ministerijų atstovais.

X Nuosekliai bendradarbiaujame su valstybės institucijomis ir **teikiame siūlymus, rengiame susitikimus dėl einamųjų pelkių atkūrimo ir apsaugos klausimų**. Dalyvaujame darbo grupėse: Gamtos atkūrimo reglamento nacionalinio įgyvendinimo plano rengimo durpynams skirtoje LR Aplinkos ministerijos vadovaujamoje darbo grupėje, taip pat Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano įgyvendinimo Stebėsenos komitete.

Švietimas

- Parengėme **10 leidinių**: informacinių biuletenių, metodinę priemonę, praktinį leidinį ūkininkams.
- Organizavome **2 mokomuosius tarpvalstybinius vizitus** specialistams ir žemės savininkams, kuriuose dalyvavo apie 40 dalyvių.
- Įgyvendinome arti **100 edukacijos valandų**: nuotolinių ir nenuotolinių seminarų, susitikimų ir diskusijų, vizitų specialistams, mokslininkams, aplinkosaugininkams, valstybės įstaigų ir verslų atstovams, žemės savininkams ir ūkininkams.
- Surengėme **daugiau nei 10 edukacinių renginių, akcijų, talkų, pelkių švenčių** vaikams ir jaunimui, Lietuvos ir tarptautinei irklavimo sporto bendruomenei, plačiajai visuomenei.
- Surengėme **tarptautinį simpoziumą gamtoje**, subūrusį įvairių pasaulio regionų žinias ir patirtis apie gyvenimą pelkėse ir greta jų – nuo tradicinių žinių ir intensyvaus naudojimo iki gamtosaugos, ekologinio švietimo ir šiuolaikinio meno.
- Skaitėme pranešimus **3 tarptautinėse konferencijose**.
- **1000 žmonių** – tiek ir daugiau dalyvavo ir apie pelkes išgirdo 2025 m. Pelkių fondo vykdytose švietimo veiklose.
- **5 Lietuvos vietose** eksponuota unikali Pelkių fondo pelkininkystės produktų ir durpių pakaitalų paroda. Tai – iš pelkių biomasės pagaminti statybinių plokščių pavyzdžiai, garso izoliacijos, dekoru elementai, vienkartiniai indai, šiaudeliai, durpes galinčios pakeisti medžiagos ir kt. Parodą pamatė apie **500 žmonių**.

Organizacijos finansai

Finansavimas:

ES fondai	Privatūs fondai	LR biudžetas	Užsakomieji darbai
320 252€	53 100€	49 702€	81 242€

Parama:

Privačių asmenų parama	Juridinių asmenų parama
3 607€	5 132€

